

Innst. S. nr. 142

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:47 (2005-2006)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan Arild Ellingsen om å opprette psykiatrisk ambulansetjeneste i samtlige regionale helseforetak etter modell fra Helse Bergen

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det opprettes en psykiatrisk ambulansetjeneste i samtlige regionale helseforetak etter modell fra Helse Bergen."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til lov om psykisk helsevern § 3-1 som inneholder bestemmelser om tvungent psykisk helsevern, og politiloven § 12 som fastslår at politiet skal hjelpe eller sørge for hjelp til syke personer som ikke er i stand til å ta vare på seg selv når ingen pårørende eller andre ansvarlige er til stede og kan ta seg av dem. Forslagsstillerne påpeker at det oppleves som stigmatiserende både for pasienten og de pårørende når politiet henter psykiatriske pasienter, og mener at helsevesenet er ansvarlig når det gjelder transport av psykiatriske pasienter.

Det vises videre til § 14 i forskrift om krav til akuttmedisinsk tjeneste utenfor sykehus som sier at de regionale helseforetakene skal sørge for at personer som oppholder seg innen helseregionen, tilbys nødvendige ambulansetjenester, og til merknad til § 14 som fastslår at psykiatriske pasienter skal likestilles med somatiske pasienter.

Forslagsstillerne framholder at Helse Bergen 1. mai 2005 innførte en spesiell transporttjeneste for psykiatriske pasienter. Bilen er sivil og er registrert som

utrykningskjøretøy. Den kjøres av ambulanspersonell som kan yte førstehjelp ved akutte situasjoner, men den er ikke å betrakte som en ambulanse. Dersom det må benyttes maktmidler for å få pasienten med til sykehus, nyttes assistanse fra sivilt politi.

Det uttales at politiet i Bergen gjennom dette blir avlastet med om lag 1 100 utrykninger i året.

Det opplyses at prosjektet koster om lag 5 mill. kroner i året, men at Helseregion Vest sparer 1,5 mill. kroner, og politiet sparer store ressurser. Operativt er ordningen underlagt AMK-Bergen og driftsmessig organisert som en egen enhet under Psykiatrisk akutt-mottak. Forskrift om krav til akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus og lov om psykisk helsevern ligger til grunn for tjenesten.

Personellgruppen knyttet til tjenesten består av sju faste ambulansesjåfører som rullerer, og et psykiatriske personell bestående av fire fast ansatte med pleiefaglig utdanning og bakgrunn. Bilen er alltid bemannet med tre personer: én sjåfør og to personer med psykiatrisk bakgrunn. Alle oppdrag meldes gjennom AMK-Bergen, som vurderer hvilke oppdrag som skal prioriteres.

Forslagsstillerne mener erfaringene viser at tjenesten har fungert, og at pasienter som omfattes av § 3-1 i lov om psykisk helsevern, får bedre oppfølging.

Forslagsstillerne har vært i kontakt med Hordaland politidistrikt, Psykiatrisk divisjon ved Haukeland Universitetssjukehus og AMK-sentralen i Helseregion Vest. Det uttales at samtlige instanser som er berørt av ordningen, har positive tilbakemeldinger.

Det er forslagsstillerens syn at en slik ordning er svært nyttig for de berørte parter, og at det derfor bør bli en ordning som videreføres til alle regionale helseforetak.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet,

Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, deler forslagsstillernes vurdering om at pasienter med psykiske lidelser så langt som mulig bør fremstilles for psykisk helsevern uten bruk av tvang og uniformert politi. Det er avgjørende at pasienter med psykiske lidelser blir møtt av kvalifisert helsepersonell i alle ledd av behandlingsforløpet, også under syketransport. Det er etter komiteens mening ikke akseptabelt at politiet må bistå med syketransport i fravær av mer egnede tilbud. Komiteen viser til forskrift om akuttmedisinske tjenester § 14 som fastslår at de regionale helseforetakene skal sørge for nødvendige ambulansetjenester. Det følger av merknadene til loven at ambulansetjenesten også omfatter syketransport for pasienter med psykiske lidelser.

Komiteen deler forslagsstillernes vurdering om at Helse Bergen har ivare tatt dette ansvaret på en god måte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener imidlertid det er viktig at de enkelte helseforetakene har frihet til å organisere tilbudet i samsvar med lokale forhold.

Komiteen forutsetter at helse- og omsorgsministeren påser at helseforetakene ivaretar sin plikt til å sørge for egnede ambulansetjenester for psykisk syke.

På denne bakgrunn foreslår komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at statsråd Sylvia Brustad i brev av 7. april 2006 til komiteen uttaler at hun ikke finner det hensiktsmessig å instruere de regionale helseforetakene med hensyn til hvordan de konkret organiserer sine tjenester. Disse medlemmer har imidlertid merket seg at statsråden uttaler seg positivt hva gjelder måten en har valgt å organisere sin ambulansetjeneste på i Bergen. I det omtalte brev fra statsråden til komiteen uttales følgende:

"Det er et viktig utgangspunkt at psykisk helsevern må organisere seg slik at det også underbygger samarbeidet med andre aktører, herunder politiet. Den psyki-

atriske ambulansetjenesten i Bergen har på mange måter løst en del utfordringer som helsetjenesten i Bergen har stått overfor både når det gjelder håndtering av mennesker i akutte psykiske krisesituasjoner generelt og i forhold til politiet spesielt. Denne erfaringen er viktig å ta med seg også for andre."

Disse medlemmer mener det er viktig at også andre helseforetak får på plass denne typen ordninger særlig knyttet opp til befolkningstette områder. Det er åpenbart at det finnes områder innenfor alle landets fem helseregioner som oppfyller dette kriteriet. Disse medlemmer vil vise til at forslaget tar opp i seg både de problemer som oppstår for pasientene og eventuelt deres pårørende som opplever at det er politiet, gjerne sammen med helsepersonell, som står på døren når situasjonen er der, og de problemer som politiet har ved til stadighet å måtte bruk tid og ressurser til oppgaver som helt tydelig hører inn under helsetjenesten.

Forslaget innebærer ikke at politiet ikke skal bistå i vanskelige situasjoner. Det kan imidlertid i dag virke som om politiets utrykning i visse områder nærmest er hovedregelen som følge av at en ikke har et opplegg innen helsetjenesten som kan fange opp slike situasjoner. Disse medlemmer mener en må tilstrebe at det er helsetjenesten selv som i størst mulig grad skal takle dette. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det opprettes en psykiatrisk ambulansetjeneste i samtlige regionale helseforetak etter modell fra Helse Bergen."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det opprettes en psykiatrisk ambulansetjeneste i samtlige regionale helseforetak etter modell fra Helse Bergen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen viser til dokumentet og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:47 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan Arild Ellingsen om å opprette psykiatrisk ambulansetjeneste i samtlige regionale helseforetak etter modell fra Helse Bergen - vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 9. mai 2006

Harald T. Nesvik
leder

Inge Lønning
ordfører